

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput III. a Vrbanus III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

CAPUT II.

Lucius III. ^aVvigo. Episcopo.

Super eo autem, quod sententiam auctoritate falsarum literarum latam noluisse executioni mandare, tuam plurimum prudentiam commendamus, mandantes; ut quotiens aliqua scripta sub nostro nomine impetrata redarguenda videris falsitatis, nullam eis adhibeas fidem; & quod per ipsa mandatum fuerit, non observes; sed eum, qui presentaverit, retineri facias diligenter.

NOTÆ

1. ^a Vigorniensis. Ita etiam legitur in secunda collectione, sub tit. de re judic. cap. 4. De Vigorniensis Ecclesia egi in cap. 8. de falsis presbyt.
2. ^b Executioni mandare. Nam si sententia lata ex falsis instrumentis, aut testimoniiis, postquam apparuerit de falsitate, infirmatur, l. Divus 33. ff. de re judic. l. 1. & per tot. Cod. si ex falsis instrum. licet interim dum non constat de falsitate, execu-

tioni mandetur, l. 2. Cod. ad leg. Corn. de falsis, quanto magis cum ex falsis literis delegationis prolata est? Nam cum deficiat precipuum iudicii fundamentum, hoc est iurisdictionis, sententia nulla est. In presenti autem specie debebat Episcopus Vvigniensis supersedere in executione sententiae, & cognitionem falsitatis literarum remittere ad Romanum Pontificem, juxta tradita in cap. de cetero. de re judic. ubi num. 33. textum hunc exponit Balboa.

CAPUT III.

^aVrbanus III.

Ad audientiam nostram te significante pervenit, quod cum quosdam perversos clericos, qui falsaverant ^b sigillum charissimi in Christo filii nostri Philippi Regi Illustris Francorum, ^c carcerali custodiae mancipaveris, quid faciendum tibi sit de ipsis, ab Apostolica Sede duxisti consilium inquirendum. Unde f. t. de fratrum nostrorum consilio respondemus, ut eis nec membrum auferri, nec poenam infligi facias corporalem, per quam periculum possint mortis ^d incurrere; sed eis prius a suis propriis ordinibus ^e degradatis, in signum maleficii, ^f characterem aliquem imprimi facias, quo inter alios agnoscantur; & provinciam ipsam eos ^g abjurare compellas, & abire permittas.

NOTÆ.

1. ^a Vrbanus III. Ita etiam legitur in secunda collectione, sub hoc tit. cap. 2. nullibi tamen exprimitur cui rescribat Pontifex, licet facile cognoscatur rescriptisse alicui Prælato Galliae, ubi præsens excessus contingit; siquidem agitur in presenti textu de clerico falsificante sigillum Philippi Regis Galliae.
 - ^b Sigillum. Quo utebatur Rex in literis suis signandis; juxta generalem morem apponendi sigillum in literis publicis, quem illustravit in cap. 6. de fide instrum.
 - ^c Carcerali custodia. Sed si jam clericus falsarius erat carceri mancipatus, ad quid Episcopus consulebat Pontificem super alia poena illi imponenda, cum carceris detrusio propria sit poena clerici falsarii, cap. novimus, §. final. de V. S. ibi: Pro illo vero falsario, quem ad mandatum nostrum capi fecisti, hoc tibi duximus consulendum, ut in perpetuum carcerem ad agendam poenitentiam ipsum includas: Et merito, nam etiam pro atrocioribus delictis non alia poena jure Canonico imponitur, quam detrusio in carcerem, c. si quis clericus, 81. dist. c. penult. de heretic. cap. de lapsis 42. cap. commissi, eod. tit. in 6. Clem. 1. eod. tit. c. quamvis, de poenis in 6. Concil. Tarracon. 1. can. 1. Matifcon. 1.

can. 5. Aquisgran. can. 134. Petrus Greg. lib. 4. part. tit. 15. cap. 4. Salcedo in praxi, cap. 137. Savarus ad Sidon. lib. 2. epist. 1. verbo Carcer. Ergo si jam clericus falsarius erat carceri mancipatus, frustra consuluit Episcopus Urbanum super alia poena illi infligenda. Cui difficultati respondendum est, discrimen constituendo inter detrusionem factam in carcerem, ut ibi perpetuo reus poeniteat, & inter carceris mancipationem factam tantum ad custodiam, dum causa ipsa criminalis disceptatur. De prima detrusione accipiendus est textus in dist. cap. novimus, §. final. ubi clerico falsario imposta fuit poena illa perpetui carceris. De secunda vero detrusione tantum custodiae causa agitur in presenti; & regulariter carceris mancipatio pro hac accipitur, quia carcer ad custodiendos, non vero coercendos homines inventus est, l. aut damnus, §. solent, ff. de poenis, l. incredibili, C. eod. l. 1. ff. de custod. reor. c. quamvis, de poenis in 6. Illustrant Polletus lib. 5. hist. fori, cap. 14. Pantoxa in l. 1. ff. de aleat. n. 11. Pancirolo lib. 1. var. cap. 41. Petrus Greg. lib. 31. syntag. cap. 33. Amaya in l. 2. C. de exalt. tribut. d. Mortis incurrere. Quia Ecclesia semper abhorruit poenam sanguinis, cap. saepe, cap. his a quibus, 23. quest. ult. cap. sententiam, ubi notavi, ne clerici vel monach.

^e Degradatis. Id est depositis degradatione verbali

verbali à suis ordinibus, non verò degradatione reali, de qua egi in cap. cum non ab homine, de judic.

f. Characterem.) Juxta jus commune litera F. quæ est prima falsarii, sed juxta consuetudinem & praxim Franciæ inuritur Liliū, ut referunt ex Paponio Petrus Greg. lib. 36. syntag. cap. 5. num. 7. P. Herodius lib. 9. Pandect. tit. 1. cap. 1.

2. g. Abjurare compellat.) Et ita clericus falsum committens circa sigillum Principis in exilium mittitur, abjurata provinciâ, id est juramento præstito ab eo, se nunquam provinciam illam ingressurum; quo modo abjuratio accipitur in cap. Abbas, de his que vi, cap. ex litteris, qui clerici, vel nov. cap. cum venissem, de instit. cap. quia diligenti de elect. cap. accepta, de restit. spol. De hac pœna exili jam diu ab Ecclesia usitata plura adduxi in cap. 1. de calumniat.

COMMENTARIUM.

3. **Conclusio traditur & probatur**
Dempto capite primo, quod est de testibus falsis, totus hic titulus est de concinnatoribus falsarum literarum, sive rescriptorum, & eorum pœnis: quare ex præsentis textu, & ex c. ad falsarium, infra hoc tit. sequens deducitur assertio: Falsarii literarum Apostolicarum, si laici sunt, infamiam notantur, & excommunicationem incurrunt, si clerici, deponuntur ab officio, & beneficio; & si circa sigillum Principis falsum miserunt, stigmatem notati in exilium mittuntur. Probat eam textus in c. si Episcopus, 50. dist. cap. si quis constitutus 22. qu. 50. olim 23. de rescript. c. tam ex literis 33. de testib. c. 6. de excessib. Pralat. cap. novimus 27. in fine, de V. S. Concl. Salesburg. tempore Martini IV. Item ad falsariorum malitiam reprimendam definitum, ut qui clerici, vel laici sigilla, vel literas Principum, vel Pralatorum falsare, vel falsis scienter uti presumunt, ipso facto sententiam excommunicationis incurrant; clerici nihilominus, si de hoc convicti fuerint, carceri Episcopali mancipandi; laici verò seculari iudicio sunt condemnandi. Et can. 6. Bullæ cœn. Domini. Ab specie consonat textus in l. 60. tit. 6. part. 1. Facit lex 3. tit. 17. lib. 8. recopit. Illustrant ultra congestos à Barbola in præsentis Petrus Gregor. lib. 4. part. tit. 11. c. penult. & de benefic. cap. 26. Petrus Bollo œconom. canon. claj. 1. c. 5. §. 4. Martha de jurisd. part. 2. c. 28. Fragofo de regim. Christ. Reipub. part. 1. dist. 4. §. 20. Luna, & Arelanus lib. 5. singul. antinom. 5. Fermosinus in c. cum non ab homine, de judiciis, qu. 30. Duardus, & alii expositores Bullæ cœnæ Domini in dist. can. 6. Gubalinus de censur. in synopsi, lit. F. num. 3.

4. **Impugnatur**
tradata can. 74. Apostol. cap. presbyter 71. dist. cap. scelerata assertio. rior, §. hic, de penit. dist. 3.
 Sed pro dubitandi ratione in præsentem assertionem ita insurgo: Sicuti Dominus noster nunquam vindicavit bis in idipsum, ita nec Ecclesia unquam pro uno reatu plures pœnas imposuit, assertio. rior, §. hic, de penit. dist. 3. Ergo non rectè in præsentis pro uno delicto, videlicet falsitatis, degradatio, inultio, & exilium imponuntur. Deinde difficilis est pœna inultionis, seu impressionis characteris; tum quia pœna hæc sanguinis effusionem continet: ut constat ex cap. sententiam, sibi: Adultionem, ne cleric. vel monach. Tum quia post Constantini constitutionem in l. si quis in metallum 17. Cod. de pœn. relata, non licet stigmatem, aut notâ aliquâ faciem hominis maculare, quia facies hominis ad similitudinem pulchritudinis celestis est figurata: quam rationem doctè illustrat

Forner. lib. 6. rer. quotid. cap. 25. Igitur non rectè pœna inultionis in facie falsario imponitur.

Quæ dubitandi ratione non obstante vera est præsentis assertio, pro cuius expositione sciendum est, falsum nihil aliud esse, quàm veritatis mutationem. Novel. 73. Justin. §. 1. Unde variis modis committitur falsitas: tam circa personas, quàm circa res. Circa personas, veluti partium supponendo, l. qui falsum 19. §. 1. ff. ad leg. Corn. de falsis, l. cum suppositis 16. Cod. eod. tit. Et Senatufconsulto Plautiano cautum fuit de ea, quæ subjicitur in l. 1. ff. de liber. agnosco. & obstetricem quæ partum alienum attulit, ut supponi possit, summo supplicio affici placuit Paulo lib. 2. sent. tit. 24. §. ult. Et pœna suppositi partus capitalis est, l. 1. Cod. de falsis, atque accusatio hujus criminis præscriptione ordinaria non tollitur, l. qui falsam 19. §. 1. ff. ad leg. Corn. de falsis, nisi vicennii præscriptio sit. Cujas, lib. 4. observ. cap. 14. Item falsum committit liberus, qui pro ingenuo se gessit, cum neque jus aureorum annulorum impetisset, neque à Principe restitutus natalibus esset, l. unic. Cod. ad leg. Visellam, l. 1. Cod. si serv. aut libere. lib. 10. Item si quis falsum nomen assumpserit alterius decipiendi gratiâ, l. falsi 13. ff. ad leg. Corn. de falsis: aliâs cui libet licitum est nomen mutare. Paulus lib. 5. sentent. tit. 25. §. qui sibi, l. unic. Cod. de mutat. nominis, l. facta 63. §. nominis, ff. ad Trebel. Illustrant Germanus de indult. Cardin. §. Hieronymo, Fornerius lib. 5. rer. quotid. cap. 17. Cujas, lib. 15. respons. Papin. in dist. l. falsi 13. Petrus Greg. lib. 36. syntag. c. 4. Deinde si quis alienis insignis usus fuerit, vel falso diplomate vias commeaaverit, l. 27. §. ult. ff. ad leg. Corn. de falsis, ubi per diplomata intelligit Ant. Mathæus ad eundem tit. literas tractorias, de quibus nonnulla notavi in cap. 1. de offic. ordin. Item si quis de judicis amicitia, vel familiaritate mentitus, eventum sententiæ ejus vendiderit, quod veteres dicebant fumum vendere. Paulus dist. tit. §. ult. l. qui explicandi 10. Cod. de accusat. Explicat Duarenus lib. 1. animadv. cap. 25. lis proximi sunt qui hodie nobilitatem, militiam togatam, seu armatam merentur. Circa res falsum committitur, veluti circa monetam, l. 1. Cod. de falsa moneta. Probavi in cap. quanto de injur. Circa mensuras etiam, & quidem Trajanus edictum proposuit, quo pœnam legis Corneliæ in eos statuit, qui mensuras corrupissent: & Hadrianus eam, qui falsas mensuras habuit, in insulam relegavit, l. annonam 6. §. 1. & 2. ff. de extraordin. crimin. & talis falsarius furtum committit, venditorique tenetur, qui majora pondera emptori commodat, cum ad pondus emitur, l. si quis uxori 22. §. majora 22. ff. de furt. & simul actionibus ex empto, & de dolo tenetur, l. si quis 32. ff. de actio. nempti. l. arbitrio 18. §. de eo 3. ff. de dolo. Etiam in Dardanatis propter falsum mensurarum modum ob utilitatem popularis annonæ pro modo admitti criminis ordinem vindicari placuit, l. si quis 38. ff. de penit. Item falsum committitur circa scripturam: de qua ultima falsitatis specie agitur in hoc titulo; & ideo eam tantum prosequamur. Circa scripturam ergo falsitas admittitur, si raris literis aliud in locum ejus, quod antè scriptum non erat, scribatur, cap. olim 25. de rescript. cap. licet, §. 6. hoc. tit. putâ in loco suspecto, cap. ex consequentiâ 9. hoc. tit. c. cum olim, de privileg. inter. de fide instrument. c. cum venerabilis, de relig. dom. chirographum alienum imitetur, l. quid sit falsum 23. ff. ad leg. Corn. de falsis, vel aliis modis scripturæ forma, vel stylus immutetur,

retur, cap. licet 5. cum sequent. hoc tit. Sessé 10. 2. decif. 118. Acunna in c. nomina 3. 19. dist. si absentium nomina, tanquam presentium scribat, cap. quanto 5. de his que sunt à major. parte, cap. tuis. 33. de test. si falsis literis quis scienter utatur, c. accedens, hoc tit. testamentum quis amoverit, celaverit, eripuerit, deleverit, subjecerit, resignaverit, sive vivo testatore aperuerit, l. 1. §. 5. l. 2. l. 7. l. 16. l. quid sit falsum 23. ff. de fals. l. cum qui 14. Cod. eod. tit. si testamento falso usus fuerit, l. si falsos 8. C. eod. l. 4. Cod. si reus, vel accusator, Paulus lib. 5. sentent. tit. 25. §. qui falsis, D. Ambrosius lib. 3. offic. cap. 2. ibi: De eo quod loquar, qui ex eo testamento, quod ab aliis licet factum, falsum tamen cognoverit, hereditatem sibi, aut legatum vindicet, & lucrum querat alieno crimine: cum etiam leges publice cum, qui sciens falso utitur, tanquam reum adstringant factoris. Item falsi poena tenetur ex Senatusconsulto Liboniano, qui cum adhibitus esset ad testamentum scribendum, sibi, vel iis, quos in potestate haberet, hereditatem, legatum, fideicommissum, vel libertatem, vel quod aliud emolumentum adscripserit, licet dictante, jubenteve testatore; nam si invito, aut ignorante id fecerit, lege ipsa Cornelia tenetur, l. 1. §. 7. l. si quis legatum 6. l. de eo 10. l. filius 14. l. 17. 18. & 22. ff. ad leg. Corn. de fals. l. 1. & per totum C. de his, qui sibi adscribunt. In qua arte observandi sunt textus in l. ex sententia 29. ff. de testam. tut. l. quoties 9. §. 3. ff. de hered. instit. l. omnia 32. §. cum 2. ff. de leg. 2. l. in fraudem 15. §. 3. ff. de testam. mil. l. 22. §. adimendo, l. 26. ff. de fals. l. 18. §. si quis, ff. de honor. possess. contra tabul. l. Lucius 88. §. Sempronius, ff. de legat. 2. l. Pamphilo 39. §. propositum ff. de legat. 3. l. final. ff. de his que pro non script. Paulus lib. 3. sentent. tit. 6. §. 14. quod etiam Senatusconsultum Libonianum induxit, l. ex sententia 26. ff. de testam. tut. ad quod Paulus librum singularem scripsit, ubi de hac falsi specie late agit, ut constat ex inscriptione legis. Impubem 22. ff. ad leg. Corn. de falsis. Sed forsitan defuetudine illud abrogatum, inflauratum fuit edicto Claudii, seu Senatusconsulto ejus tempore facto, ut Callistratus commemorat in l. D. Claudius 15. & Paulus in l. filius 14. ff. ad leg. Corneliæ de falsis. Unde merito Suetonium reprehendit Cujacius ad Cod. de his qui sibi adscribunt, eo quod hujus edicti auctorem facit Nerone. Videndus est Panciroli lib. 2. var. cap. 132. Tandem falsum committitur si instrumentis, nummis, mensuris, vel aliis rebus falsis quis prudens, scientisque utatur, l. 4. & 8. l. 69. §. 2. l. final. ff. ad leg. Corn. de falsis.

6. Depe-
na falsi.
Deinde sciendum est, falsi crimen inter graviora censeri, l. 3. §. 1. ff. de Decur. & fuit olim capitale, ex lege Corn. l. 1. §. 5. ff. ad leg. Corn. postea factum fuit non omnino capitale, deportationis poenâ impositâ, nisi aliud exigeret magnitudo falsi commissi, ut ait Constantinus in l. 22. eod. tit. aut si illud committentes humiles sint conditionis; quia tunc poena capitis loco deportationis imponitur. Paulus lib. 5. sentent. tit. 25. §. 2. Tabulariis civitatum, quorum fraude factum est, ut quis immunitatem sibi assereret, ultimum supplicium irrogatur in l. 1. Cod. de immunit. nemin. concedend. & apud varias gentes notariorum quidem poena usitator fuit, ut dextera manus amputaretur, legibus Longobard. lib. 2. tit. 51. cap. 11. in legibus Ripuar. tit. 59. pollex præciditur: Sæculi severius egerunt cum eis, quia post manus amputationem capitis indixerunt supplicium, lib. 1. tit. 29. ep. 2. Alexander verò Severus digitorum nervos incidit.

DD. Gonzal. in Decretal. Tom. V.

re jubebat, ita ut nunquam scribere possent, teste Lampridio in ejus vita. Circa alios verò falsum committentes, pro modo criminis mitius, vel severius agitur, lege falsis §. immo. l. qui duobus 21. l. hodie 32. §. 1. ff. de falsis, l. majorem 4. l. ubi 22. cum sequent. Cod. eod. tit. & ita poena est arbitraria, ut pro modo negotii, attentâ causæ qualitate, alia, vel alia poena imponatur, novel. 123. Justin. novel. 77. Leonis, l. annonam 6. §. poena, ff. de extraordin. crimin. l. in Dardanarios 37. ff. de poenis, l. 1. Cod. de fals. monet. dummodo dolo admissum sit crimen, neque exemplum 20. Cod. de fals. l. cum autem 23. l. scriptura, ff. de adlit. edict. docent Farinac. de falsitate quest. 150. num. 21. part. 2. Menoch. de arbit. lib. 2. cent. 4. casu 343. num. 3. Vela de delict. cap. 10. D. Joannes de Latrea alleg. 97. per tot. ubi exinde exponit textum in l. transigere, Cod. de transact.

Ex his jam apparet vera ratio præsentis assertio-
nis; nam cum crimen falsi præcipue circa literas
Apostolicas, seu Regias commissi ita gravè sit, ut
inter majora crimina numeretur, dict. l. 3. §. 1. de
Decur. ideo tot, & tantis poenis in præsentem vin-
dicatur, videlicet excommunicatione, quam laici
ipso jure incurrunt, à qua nisi in articulo mortis
per alium, quàm Pontificem absolvi nequeunt,
dict. c. ad falsariorum, & expressè cavetur in can.
6. Nulla oen. Domini: cujus verba expressè refert
Barbosa in præsentem, & depositione, ac exilio in
clericis, vel detrusione in carcerem perpetuum.
Accedit, nam cum poena falsi ex lege Corn. depor-
tatio esset, l. 1. & 5. ff. ad leg. Corn. de fals. & ex-
communicatione sit ecclesiastica relaxatio, Tertul.
de pudic. cap. 4. ibi: Non modo limine, verum
omni Ecclesia recto submovemus: & de prescript. cap.
30. sive exilium finitimum, ut vocavit Alexander
Papa I. apud Turrian. contra Magdeburg. cap. 22.
Illustrat D. Nicolaus Antonius de exilio lib. 1. c.
7. num. 11. & cap. 13. num. 14. ideo rectè in lo-
cum deportationis Ecclesia excommunicationem
in laicos falsi criminis reos statuit, & etiam in cle-
ricos exilii poenam sanxit.

Nec obstat dubitandi ratio supra expensa; nam
est respondendum, principium illud, Bis non esse
vindicanum in id ipsum, procedere quando una
poena sufficiens est ad puniendum delictum, aliàs
ob ejus gravitatem plures injungi solent, ut in cap.
si quis cui libet 21. qu. 2. cap. quoniam, §. fin. ut lit.
non contest. cap. 1. de calumniat. cap. in Archiepisc.
de raptoribus, cap. clerici, de excessib. Prælat. Unde
quid mirum, ut in præsentem casu propter sceleris
gravitatem clericus falsum committens circa Prin-
cipis sigillum variis poenis puniatur? Difficilius est
quod de caractere infligendo hujusmodi clerico
expendebamus: pro cujus solutione sciendum est,
apud veteres valde usitatum fuisse reorum frontes,
& servorum caractere inuri, ut designaretur cri-
men, quod ipse admiserat. Seneca de beneficiis c.
37. ibi: Improbissimo militi, ignavissimo hosti, a-
vidissimo naufrago, stigmata inscriberent, ingra-
tum hospitem resantia. Et sacrilegos notari stygma-
te jussit Plato lib. 8. de legib. ibi: Si quis sacrilegium
commissit. si quis dem servus, aut hospes fuerit, in
facie, manibusque crimen inscriptus, & flagellatus
extra fines patrios projicitur. Fuit etiam stigmatate
signatos docet Juvenal. satyr. 14.

— Gaudet acerbo

Plagarum strepitus, & nullam Sirena flagellis
Comparat, Antiphates trepidi Laris, ac Poly-
phemus?

I i Tunc

7.
Tradi-
tur ra-
tio de-
cidendi

Disfol-
vitur
dubi-
tandi
ratio.

*Tunc felix quoties aliquis tortore vocato
Vritur ardenti duo propter lintea ferro.*

Calumniatorum etiam fronti ex lege Rhemia, seu Memia literam K. inuri, probavi in cap. 1. de calumniar. aut qui dominum ita offendisset, ut in ergasteriis compediti mitterentur, stygmate in fronte notabantur, juxta illud Martialis lib. 3. epig. 31.

*Proscriptum famulus servavit fronte notatus.
Aulonius epigr. 15.*

*Tam segnis scriptor, quam lentus Pergame cursor
Fugisti, & primo captus es in stadio.*

*Ergo notas scripto tolerasti Pergame vultu,
Et quas neglexit dextera, frons patitur.*

Et rursus subsequente epigrammate.

*Pergame non recte punitus fronte subisti
Supplicium, lenta quod meruere manus.*

*At tu, qui dominus peccantia membra coercere.
Injustam falsos excruciare reos.*

*Aut inscribere istam, que non vult scribere dex-
tram;*

Aut profugos ferri pondere nocte pedes.

D. Augustin. ad D. Paulum cap. 6. ad Galatas, ibi: Stygmata dicuntur quedam poenarum servilium nota, ut si quis servus in compeditibus fuerit, propter noxam, id est propter culpam, vel hujusmodi aliquid passus fuerit, stygmate uri dicatur; & ideo in jure, manu missi inferioris est ordinis. D. Clemens Alex. lib. 3. pedag. cap. 2. Non secus adulteram floridis coloribus, ac fugitivum inustus corpori notis indicari. Seneca epist. 47. Hinc servi dicuntur literati à Plauto in Casina, & in Olymp.

— Si is literatus mesinat.

Martial. epig. 29. lib. 2. Apulejo lib. 9. de Asino, Plinio in paneg. ad Trajanum. Faciunt textus in l. cum de lanionis 18. §. 1. ff. de fundo instruct. juncto Connano lib. 2. comment. cap. 6. plura de his notis servilibus Aloysius Novar. lib. 3. sacrar. elect. excursu 24. pag. 433. Herman. Hugo in tract. de prim. script. orig. cap. 19. eoque nonnulli referunt textum in l. 1. §. ult. cum sequent. ff. de servis fugit. Nec solum notis servi illi inurebantur, verum & cicatricibus frontes eorum deformabantur, l. lo. cum, ff. de usufruct. notantur Cujac. lib. 7. observ. cap. 13. Ramirez ad Martialis. lib. 2. epigr. 29. & servi in quorum facie, vel alia corporis parte indicia ferro impressa fuerant, si manumittebantur, minorem libertatem assequabantur, tantumque de dititii fiebant. Cajus lib. 1. instit. tit. 1. Ulpianus in frag. tit. 1. notantur Cujac. ibi. Pignorius de servis, Cuellar. de manu missi. cap. 2. Olanus lib. 4. Forner. lib. 6. rer. quotid. c. 25.

9.
Alia de
Stygma-
tibus.

Quin & citra delictum aliquid brachia, & manus aliquorum punctis notata reperio; nam tyronibus stygmata inuri solebant; ita tamen, ut manus, aut suræ, non verò ora notarentur, ut ex Vegetio lib. 1. de re milit. cap. 8. & lib. 2. cap. 5. notantur Lipsius de militia Romana lib. 1. dialog. fin. Steubechius ibi. Et quoniam Fabricensium corpus ad causam militiæ pertinebat, ideo tyronum exemplo nota solebat eorum brachiis infligi, l. stygmata, Cod. de Fabricens. lib. 11. & eos, qui alicui Deo consecrabantur, his stygmatis inuri solitos prodit Prudentius hymno 144.

*Quid cum sacrandis accipit Sphragitidas
Acus minutas ingerunt fornacibus,
His membra pergunt urere, ut igniverint.
Quamcunque partem corporis fervens nota
Stygmatis, hanc sic consecratam predicant.
Functum deinde cum reliquit spiritus,*

*Et ad sepulchrum pompa fertur funeris,
Partes per ipsas imprimuntur bractæ;
Insignis auri lamina obducit cutem,
Tegitur metallo quod perustum est ignibus.*

D. Augustinus epist. 1. D. Gregorius lib. 2. epist. 107. D. Chryostomus homil. 3. in epist. 8 ad Corinthios. Nec dissimili ratione Zeno aquariorum manibus signum imprimi voluit, ut militiæ quodammodo lociati, excubiis aquæ custodiendæ incessanter inhærent, l. penult. Cod. de aqueductu. Exequutoribus quoque, qui circa lites malè versati fuerant, corporales maculas imponi jubet Imperator in l. 2. Cod. de sportul. Eo etiam prorupit sævitia Gentilium erga Christianos, ut servilibus notis frontibus eorum deturparent. Pontius Diaconus in actis sancti Cypriani, ibi: Quis tot Confessores frontibus notarum secunda inscriptione signatos, & ad exemplum martyrii superstitios reservatos incertivo tuba cælestis animaret? Variis exemplis illustrat Theophilus tom 14. tract. de stygmatisimo sacro, & prophano, cap. 6. Unde cum Imperator Constantinus in Synodo Nicæn. agnovisset præclaros fidei confessores ita deformatos, præcipuè Osim Cordubensem Episcopum, ut referat Nicephorus lib. 8. hist. Eccles. cap. 14. ideo edidit constitutionem, quæ extat in dict. l. si quis metallum, l. 1. Cod. Theod. de penis, quæ morem illum sustulit, & manus potius, aut suras, quam faciem notari voluit. Jure etiam nostro Hispano contrahentibus binas nuptias littera Q. in facie imprimi jubetur in l. 3. tit. 1. lib. 5. recopil. ubi pro Q. legendum esse P. jam notavi in cap. 2. de sponsa. duor. & Antichristum his stygmatisibus usurum fore erga Christianos, latè probat Malvenda de Antichristo lib. 8. cap. 18. Nec dissimili exemplo caedæmones ubi Christianos infidiosis artibus à recto vivendi tramite ad fortilegas artes, & occulta veneficia traduxerunt, eos quasi captivos notis quibusdam in secreta corporis parte consignant, ut fusè probant Paulus Zacchias lib. 7. 99. medicolegal. tit. 4. Theoph. Raynaud. dict. tract. 14. de stygmatisimo: prosequuntur alia de his stygmatisibus Pancirolo lib. 2. var. cap. 41. Buleng. de Circo, cap. 9. Solorz. tom. 2. de jure Indiar. lib. 1. cap. 14. Torreblanca de jure spiri. lib. 11. cap. 13. Lipsius de milit. Romana, dialog. 9. & lib. 2. elect. cap. 15. Salmut. ad Pancirol. lib. 2. memorab. tit. 2. Pater Pinto Ramirez. in Cantic. cap. 8. vers. 6. Demister. ad Rosinum lib. 9. cap. 31. Pellicer. ad Polif. Gongore, stantia 32. fol. 234. Steubechius ad Vegetium lib. 2. de re milit. cap. 5. Basilus Legion. quest. 7. scholast. cap. 2. Burgenis cent. 2. obs. 88. I. Gochofredus in dict. l. 2. Cod. Theod. de penis, Beyerlinch. in theatro. verbo Note, D. Nicolaus de Castro ad l. unie. Cod. de gladiat. cap. 26. D. Franc. de la Espada in presenti, P. Mendoza in quodlibet. quest. 2. postiva, num. 7. Dorleans ad Tacitum lib. 1. fol. 74. Cassanete ad Laëtant. Firm. lib. 7. divinar. institut. linea 44. Zerda ad lib. 5. Aeneid. Virgil. vers. 543. Turnebus lib. 24. advers. cap. 12. Lælius Manc. lib. 1. de trip. jur. collat. cap. 70. Bovius lib. 1. Romæ subter. cap. 26. Quibus suppositis dicendum est, quod licet hujusmodi stygmata in facinorosos candenti ferro inurerentur, ac deinde atramentum infunderetur, juxta illud Juvenal.

*Tunc felix quoties aliquis tortore vocato
Vritur ardenti duo propter lintea ferro.*

In præsentem casu character non ita profundè imponebatur, ut sanguinem eliceret, sed cur-

els superficies deformabatur in signum tanti criminis, ut notat Glossa hic, verbo *Characterem*; quam sequuntur omnes reperentes in presenti; & ita ex hac pœna sanguinis effusio non sequitur. Nec obstat quod expendebamus ex dict. l. si quis in metallum; nam licet Urbanus III. in presenti casu jubeat characterem apponi clerico falsum committenti circa sigillum Regis, non inde sequitur inurendum esse in facie, sed in aure, vel alia corporis parte.

10. *Sarierum 7 hoc titulo*, ubi Innoc. III. statuit, clericos falsum committentes circa literas Apostolicas, a suis ordinibus esse degradandos, & iudici seculari tradendos, ut ab eo debitur afficiantur pœnis. Ergo non rectè in presenti docetur, clericos falsum committentes circa sigillum Principis tantum deponendos esse, & in exilium mittendos. Fuerunt aliqui, qui asseruerunt, gravius

puniri falsatorem literarum Principis, quam diplomatum Regiorum; sed illis omissis verius dicendum est, Urbanum in presenti pœnas statuisse in clericum falsarium Regis sigilli, antequam Innocentius III. ederet prædictam constitutionem, cujus ipse sæpius meminit in c. licet, hoc tit. c. novimus, de V. S. licet enim iam Carolus Magnus statuisset, ut ex Concilio Triburiensi refertur in c. in memoriam 19. dist. falsi crimen ad Romanæ legis definitionem puniendum esse, id est deportatione ex lege Cornelia de falsis, tamen usque ad dictam Innocentij constitutionem cautum non erat, ut clericus falsarius degradatus traderetur iudici seculari; quod noviter se constituisse Innocentium satis ipse innuit, dum in dicto cap. novimus, ait, in nostro decreto contra falsarios edito. Observavit Cironius lib. 1. observ. cap. 1. Unde juxta hanc temporum distinctionem facile conciliari potest præsens textus cum dicto capite ad falsarium 7.

CAPUT IV.

Innocent. III. *V. v. a Rhemensi Archiepiscopo, sancta Sabina Cardinali, & Suffraganeis ejus.*

Dura sæpe mandata, & institutiones interdum iniquas à Sede Apostolica emanare multi arguunt, & mirantur, & in hoc ei culpam imponunt, in quo sinceritas ejus culpæ proflus ignara per innocentiam excusatur. Nos enim circa majora negotia frequentius occupati, & curam univerforum ex officio nostro gerentes, per quod sumus omnibus debitores, cum omnibus apud nos instantibus in continenti satisfacere non possimus, quidam eo quod à semita justitiæ oberrantes, aut ultra quam permittit honestas suæ petitionis, licentiam extendentes, exaudiri non possunt, in motum propriæ voluntatis irrumpunt, & ad sua ingenia falsitatis, & artes perditionis cum animi exquisita malitia recurrentes, per falsæ astutiam speciei candorem puritatis Apostolicæ denigrare, ac depravare nituntur. Ex cujus falsitatis ingenio quot & quanta mala proveniant cum per eum & innocentes quandoque damnentur, & rei ab objectis criminibus absolvantur, nec non & Apostolicæ Sedis laudatur auctoritas, ipsa rei evidens malitia protestatur. Licet autem hujusmodi falsitas aliquandiu possit cum operibus tenebrarum abscondi; tamen quia per eam beatis Apostolis specialiter inferitur injuria, ille à quo in persona eorum Romana Ecclesia auctoritatem super Ecclesiis universas accepit, unde & bulla nostra, per quam totius negotia Christianitatis aguntur, b capitem ipsorum caractere præsignatur, perniciem tantæ sceleris non patitur in tantum præjudicium eorum diutius occultari. Accidit enim nuper in Urbe, quod quidam hujusmodi falsitatis astutiam perniciosius exercentes, in suis fuere iniquitatibus deprehensi: ita quod bullas, tam sub nomine nostro, quam bonæ memoriæ Cælestini PP. prædecessoris nostri, quas falsò confixerant, & quamplures literas bullis signatas eidem invenimus apud eos, ipsosque captos adhuc in carcere detinemus. Nos autem honori Romanæ Ecclesiæ, & utilitati omnium paterna volentes sollicitudine providere, de consilio fratrum nostrorum statuimus, & sub excommunicationis pœna, & suspensionis ordinis, & beneficii districtius inhibemus, ne quis apud Sedem Apostolicam de cætero literas nostras, nisi à nobis, vel de e manibus illorum recipiat, qui de mandato nostro sunt ad illud officium deputati. Si verò persona tantæ auctoritatis extiterit, ut deceat eum per d nuncium literas nostras recipere, nuncium ad Cancellariam nostram, vel ad nos ipsos mittat e idoneum, per quem literas Apostolicas juxta formam præscriptam recipiat. Si quis autem in hac parte mandati nostri transgressor extiterit, si laicus fuerit, f excommunicationi subiaceat? si clericus, officij, & beneficii sui suspensione damnetur. Verum quia (sicut à falsariis ipsis accepimus,) tam ad partes vestras, quam ad cæteras regiones per literas transmissas ab eis suæ iniquitatis falsitas multipliciter est diffusa, fraternitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, & districtè præcipimus, quatenus provinciale Concilium evocetis, in quo solenniter, & generaliter statuatis, ut per singulas parochias publicè proponatur.